ADAM BŁASZKO

KLASYFIKACJA BUDŻETOWA

W JEDNOSTKACH OŚWIATY

INFOR

Spis treści

Klasyfikacja budżetowa w jednostkach oświaty

1. Czym jest i czego dotyczy klasyfikacja budżetowa 3

2. Placówki oświatowe jako jednostki sektora finansów publicznych 4
2.1. Finansowanie szkół i placówek oświatowych 4
2.2. Rachunek dochodów własnych 5
2.3. Zastosowanie klasyfikacji budżetowej 6

3. Podział klasyfikacyjny 6
3.1. Klasyfikacja działów 8
3.2. Klasyfikacja rozdziałów oświatowych 8
3.2.1. Komentarz do wybranych rozdziałów działu 801 „Oświata i wychowanie” 9
3.2.2. Komentarz do wybranych rozdziałów działu 854 „Edukacyjna opieka wychowawcza” 22

4. Klasyfikacja paragrafowa w jednostkach oświatowych 26
4.1. Komentarz do wybranych paragrafów dochodów, przychodów i środków 26
4.2. Komentarz do wybranych paragrafów wydatków i środków 31
4.3. Komentarz do wybranych paragrafów dotacyjnych 58

5. Wybrane problemy w zakresie klasyfikacji budżetowej w jednostkach oświaty – pytania i odpowiedzi 59

Adam Błaszko

Klasyfikacja budżetowa w jednostkach oświaty

Wstęp

Klasyfikacja budżetowa jest istotną częścią systemu finansów publicznych. Z różnych stron pojawiły się nawet postulaty zlikwidowania tego rodzaju formy klasyfikacji środków publicznych. Po dyskusji i przeanalizowaniu wszystkich za i przeciw można uznać, że klasyfikacja jest bardzo pomocnym i praktycznym narzędziem wykorzystanym w bieżącej działalności jednostek sektora finansów publicznych.

Klasyfikacja nie jest, niestety, narzędziem doskonałym, wymaga dostosowania do rzeczywistości i zmian, jakie zachodzą zarówno w przepisach prawa, jak i faktycznym funkcjonowaniu jednostek sektora finansów publicznych.

W zakresie przedstawionych w niej regulacji dochodzi dość często do zmian klasyfikacji budżetowej, co w przypadku tego aktu prawnego wydaje się być zabiegiem jak najbardziej naturalnym. Wypada mieć nadzieję, że zmiany dokonywane w klasyfikacji będą miały charakter systematyzujący i dostosują klasyfikację do faktycznych potrzeb jednostek także w zakresie zastosowania tego aktu w jednostkach oświatowych.

1. Czym jest i czego dotyczy klasyfikacja budżetowa

Klasyfikacja budżetowa jest instrumentem zarządzania finansami publicznymi. Zgodnie z definicją, jaką proponuje „Leksykon budżetowy" przygotowany przez Sejm RP w ramach podstawowych pojęć związanych z budżetem państwa, **klasyfikacja budżetowa stanowi systematyzację środków publicznych oraz wydatków i rozchodów publicznych**. Klasyfikacja budżetowa ma powszechne zastosowanie we wszystkich jednostkach sektora finansów publicznych, w tym:

- w budżecie państwa,
- w budżetach jednostek samorządu terytorialnego

– na każdym etapie gospodarowania.

Dochody i wydatki publiczne, przychody jednostek sektora finansów publicznych z prowadzonej przez nie działalności oraz pochodzące z innych źródeł, a także środki z budżetu UE i ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi klasyfikuje się według:

- działów i rozdziałów – określających rodzaj działalności,
- paragrafów określających rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku oraz środków pochodzących z budżetu UE i ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Z kolei przychody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych pochodzące:

- ze sprzedaży papierów wartościowych,
- z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego,
- ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych,
- z otrzymanych pożyczek i kredytów oraz z innych operacji finansowych,

a także rozchody publiczne, w tym rozchody budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego, klasyfikuje się według paragrafów określających źródło przychodu lub rodzaj rozchodu.

Ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (dalej: uofp) określa jedynie zasady klasyfikowania poszczególnych kategorii środków publicznych. Na podstawie upoważnienia zawartego w art. 39 ust. 4 pkt 1 i ust. 5 uofp Minister Finansów wydał rozporządzenie z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków po-

chodzących ze źródeł zagranicznych (dalej: rozporządzenie o sprawozdawczości budżetowej), w którym ustalił szczegółową klasyfikację dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

Dochody publiczne, wydatki publiczne i przychody jednostek sektora finansów publicznych pochodzące z prowadzonej przez nie działalności oraz pochodzące z innych źródeł oraz inne dochody budżetu państwa, jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych należne na podstawie odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych, a także wpływy ze sprzedaży wyrobów i usług świadczonych przez jednostki sektora finansów publicznych, klasyfikuje się według działów i rozdziałów określających rodzaj działalności oraz paragrafów określających rodzaj dochodu, przychodu lub wydatku oraz środków.

2. Placówki oświatowe jako jednostki sektora finansów publicznych

System oświaty obejmuje podmioty wymienione w art. 3 ustawy z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (dalej: ustawa o systemie oświaty), czyli w dużym skrócie dotyczy szkół i innych placówek oświatowych.

2.1. Finansowanie szkół i placówek oświatowych

Przedszkola, szkoły i placówki publiczne zakładane i prowadzone przez ministrów i jednostki samorządu terytorialnego są jednostkami budżetowymi. Zasady gospodarki finansowej tych szkół, przedszkoli i placówek określają odrębne przepisy dotyczące gospodarki finansowej jednostek publicznych.

ZAPAMIĘTAJ!
Jednostkami budżetowymi są jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego – art. 11 ust. 1 uofp.

Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej:

- nazwę,
- siedzibę,
- przedmiot działalności.

Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków, zwany dalej „planem finansowym jednostki budżetowej". Jednostki samorządu terytorialnego mogą planować w swoich budżetach wydatki, w tym wydatki inwestycyjne, na rzecz szkół i placówek artystycznych prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Przedszkola, szkoły i placówki publiczne niewymienione w art. 79 ustawy o systemie oświaty prowadzą gospodarkę finansową według zasad określonych przez organ lub podmiot prowadzący szkołę.

2.2. Rachunek dochodów własnych

Państwowe jednostki budżetowe, dla których organem prowadzącym są organy administracji państwowej, prowadzące działalność określoną w ustawie o systemie oświaty, gromadzą na wydzielonym rachunku dochody uzyskiwane:

- ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej,
- z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie bądź użytkowaniu jednostki budżetowej,
- z działalności wykraczającej poza zakres działalności podstawowej, określonej w statucie, polegającej między innymi na świadczeniu usług, w tym szkoleniowych i informacyjnych, z opłat egzaminacyjnych, za wydawanie świadectw i certyfikatów, jak również za sprawdzanie kwalifikacji,
- z tytułu odpłatności za wyżywienie i zakwaterowanie uczniów i młodzieży w bursach i internatach, ponoszonych przez rodziców lub opiekunów,
- z dopłat bezpośrednich i innych płatności stosowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymanych na podstawie odrębnych przepisów.

Decyzje o utworzeniu rachunku dochodów własnych podejmują kierownicy państwowych jednostek budżetowych, po uzyskaniu zgody organu prowadzącego szkołę.

Dochody jednostek budżetowych z takiego rachunku przeznaczone są na:

- sfinansowanie wydatków bieżących i majątkowych,
- cele wskazane przez darczyńcę,
- remont lub odtworzenie mienia.

Dochody znajdujące się na rachunku ze wskazanych źródeł wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych.

Odprowadzenie środków finansowych z wydzielonego rachunku dochodów jednostek oświatowych do budżetu jednostki samorządu terytorialnego jest planowane w dziale i rozdziale właściwym dla rodzaju działalności określonym w przepisach o klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych.

2.3. Zastosowanie klasyfikacji budżetowej

W działalności finansowej jednostek sektora finansów publicznych, a więc także zaliczanych do nich jednostek oświatowych klasyfikacja budżetowa ma zastosowanie powszechne. Oznacza to, że należy ją uwzględniać na każdym etapie działalności takich podmiotów.

Klasyfikacja służy więc prowadzeniu polityki finansowej takich jednostek zarówno na etapie tworzenia planów finansowych, czyli planów finansowych jednostek budżetowych oraz dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku, określonych w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w samorządowych jednostkach budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie o systemie oświaty.

Klasyfikacja budżetowa w jednostkach sektora finansów publicznych musi być uwzględniana zarówno na etapie planowania, wykonania planu finansowego, jak i na etapie sprawozdawczości.

3. Podział klasyfikacyjny

Klasyfikację dochodów i wydatków publicznych, przychodów jednostek sektora finansów publicznych pochodzących z prowadzonej przez nie działalności i pochodzących z innych źródeł oraz środków z UE, a także innych zagranicznych ustala się, według działów, zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia o klasyfikacji budżetowej.

Ponadto ustala się ją według:
- rozdziałów – załącznik nr 2 do rozporządzenia o klasyfikacji budżetowej,
- paragrafów dochodów, przychodów i środków – załącznik nr 3 do rozporządzenia o klasyfikacji budżetowej,
- paragrafów wydatków i środków – załącznik nr 4 do rozporządzenia o klasyfikacji budżetowej.

Ponadto ustala się klasyfikację przychodów budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz innych jednostek sektora finansów publicznych pochodzących:
- ze sprzedaży papierów wartościowych,
- z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa oraz majątku jednostek samorządu terytorialnego,
- ze spłat pożyczek i kredytów udzielonych ze środków publicznych,
- z otrzymanych pożyczek i kredytów oraz z innych operacji finansowych według paragrafów,

zgodnie z załącznikiem nr 5 do rozporządzenia o klasyfikacji budżetowej.

Wprowadzono także klasyfikację rozchodów publicznych według paragrafów, zgodnie z załącznikiem nr 6 do rozporządzenia o klasyfikacji budżetowej.

Rozchodami publicznymi są:
- spłaty otrzymanych pożyczek i kredytów,
- wykup papierów wartościowych,
- udzielone pożyczki i kredyty,
- płatności wynikające z odrębnych ustaw, których źródłem finansowania są przychody z prywatyzacji majątku Skarbu Państwa,
- inne operacje finansowe związane z zarządzaniem długiem publicznym i płynnością,
- płatności związane z udziałami Skarbu Państwa w międzynarodowych instytucjach finansowych.

Minister Finansów, ustalając klasyfikację budżetową, został zobligowany do uwzględnienia przy jej tworzeniu tzw. Polskiej Klasyfikacji Działalności (dalej: PKD).

Polska Klasyfikacja Działalności została ustalona rozporządzeniem Rady Ministrów z 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) na podstawie delegacji zawartej w art. 40 ust. 2 ustawy z 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej.